

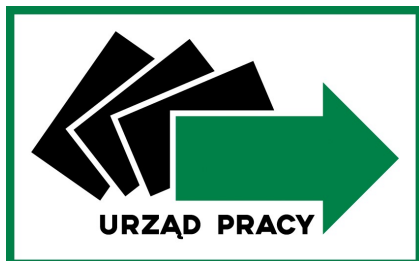
Osoby 50 plus na rynku pracy w województwie lubelskim

Lublin, 2023 r.

Opracowanie:

Angelika Bil

Wydział Badań i Analiz
Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Opublikowano na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY-SA 3.0)

Publikacja jest dostępna bezpłatnie

Spis treści

1. Dane demograficzne.....	4
2. Osoby powyżej 50 roku życia w aktywności ekonomicznej ludności.....	9
3. Osoby 50+ w rejestrach urzędów pracy województwa lubelskiego.....	15
4. Aktywizacja rynkowa osób powyżej 50 roku życia – praktyki służb zatrudnienia	25
5. Zakończenie	29

1. Dane demograficzne

Rosnąca liczba i udział osób starszych w ogólnej liczbie ludności to wyzwanie dla niejednego europejskiego państwa, w tym także dla Polski. Widoczny od ponad dwudziestu lat spadek dzietności i urodzeń w Polsce, przy równoczesnym wydłużaniu się przeciętnego trwania życia przyczynia się do nasilenia procesu starzenia się społeczeństwa. Malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym i rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym odzwierciedla wielkość zasobów pracy. Ostatnie lata pokazują, że osoby będące powyżej 50 roku życia stanowią w Polsce jedną trzecią wszystkich pracujących.

Dane demograficzne wskazują na trudną sytuację Polski. W 2022 r. liczba ludności w kraju wynosiła 37 766 327 i był to spadek o 141 377 osób w odniesieniu do 2021 r. (tj. 0,4%). W porównaniu do roku 2020 liczba ludności kraju zmalała aż o 322 237 tys. Kobiety stanowiły 51,7% populacji (19 517 006). Prognozy ludności do 2050 r. nie napawają optymizmem - według nich Polskę będzie zamieszkiwać 33 950 569 obywateli. Daje to ubytek liczby ludności o prawie 4 miliony na przestrzeni 25 lat. Podobnie jak w przypadku kraju, tak i województwie lubelskim, spada liczba mieszkańców. W 2022 r. wynosiła 2 024 637 osób - był to spadek o 13 662 osób w porównaniu do poprzedniego roku. Należy nadmienić, że spadek liczby ludności w województwie był jednym z większych w kraju (3 miejsce). Najwięcej ludności ubyło z województwa śląskiego (29 245 osób) i łódzkiego (16 463 osoby).¹

Średnia długość życia rośnie, wynosi 74 lata dla mężczyzn, a 82 lata dla kobiet w Polsce w innych krajach UE jest o kilka lat dłuższa. Oczekiwana długość życia w Polsce wzrosła na przestrzeni ostatniego półwiecza o 10 lat osiągając obecnie średni wiek 78 lat. Seniorzy to najszybciej rosnąca grupa wiekowa w Polsce. Zgodnie z literą prawa osobę starszą definiuje jako „osobę, która ukończyła 60. rok życia.

W związku z wydłużaniem się trwania życia ludności następują duże zmiany w strukturze wieku ludności. Średni wiek (mediana wieku) mieszkańca Polski w 2022 r. wyniosła 42,3 lata - to o prawie 6 lat więcej niż w 2000 r. Mediana wieku mężczyzn to 40,7 lat (w 2000 r. – ponad 33 lata), a u kobiet 44 lata (w 2000 r. – 37 lat). U mieszkańców wsi mediana wyniosła 40,8 lat, a u mieszkańców miast 43,3

¹ Dane na podstawie GUS.

lata.² Jeśli zaś chodzi o płeć to media wieku kobiet na wsi wynosi 41,9 lat, a dla mężczyzn 39,8 lat, natomiast dla mieszkańców miast jest to odpowiednio 45,3 lat i 41,4 lata. W połowie wieku osoby powyżej 60 roku życia stanowią czterech na dziesięciu Polaków. Strukturalna zmiana związana ze starzeniem się społeczeństw dotyczy większości krajów Zachodu, co oznacza, że odnotowywany jest ujemny przyrost naturalny. Starzenie się społeczeństw to jeden z siedmiu trendów globalnych. W krajach Unii Europejskiej osoby w wieku 50 lat i starsze do 2025 roku stanowią będą 43% całej populacji. W 2060 r. co trzeci mieszkaniec będzie miał ponad 65 lat. Do 2050 r. co szósta osoba na świecie będzie miała co najmniej 65 lat.³

Zmiany, które zachodzą w strukturze ludności są wynikiem przemian w demografii, a głównie wciąż ujemnego przyrostu naturalnego, który w okresie epidemicznym zwiększył się. Dane Głównego Urzędu Statystycznego podają, że na koniec 2022 r. w Polsce ten wskaźnik wynosił -3,8, a w województwie lubelskim -4,8. W porównaniu z 2020 r. wskaźnik dla Polski wzrósł o 0,6 pkt. proc., a dla regionu lubelskiego wzrósł o 0,4 pkt. proc. Sytuacja ta zmieniła się także w podziale na wieś i miasto.

W Polsce w 2020 r. na terenach miejskich przyrost naturalny wynosił -3,8, a w 2021 r. już -5,6. Jednak w 2022 r. spadł do -4,4. Natomiast na wsi z -2,3 w 2020 r. ujemny przyrost wzrósł do -2,8 w 2022 r.. Identycznie wyglądała sytuacja w województwie lubelskim. Tutaj także ujemny przyrost naturalny jest wyższy i tak w mieście w 2020 r. wynosił on -3,6, a dwa lata później -4,3. Na wsi w 2020 r. było to -5,0, a w 2021 r. był jeszcze wyższy i wynosił już -7,4 przy czym w 2022 r. lekko spadł i wyniósł -5,2.⁴

Tabela 1 Przyrost naturalny w Polsce i województwie lubelskim ogółem i w podziale na miasto i wieś

	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Polska	-3,2	-4,9	-3,8
Miasto	-3,8	-5,6	-4,4
Wieś	-2,3	-3,9	-2,8
Województwo lubelskie	-4,4	-6,7	-4,8
Miasto	-3,6	-5,9	-4,3
Wieś	-5	-7,4	-5,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

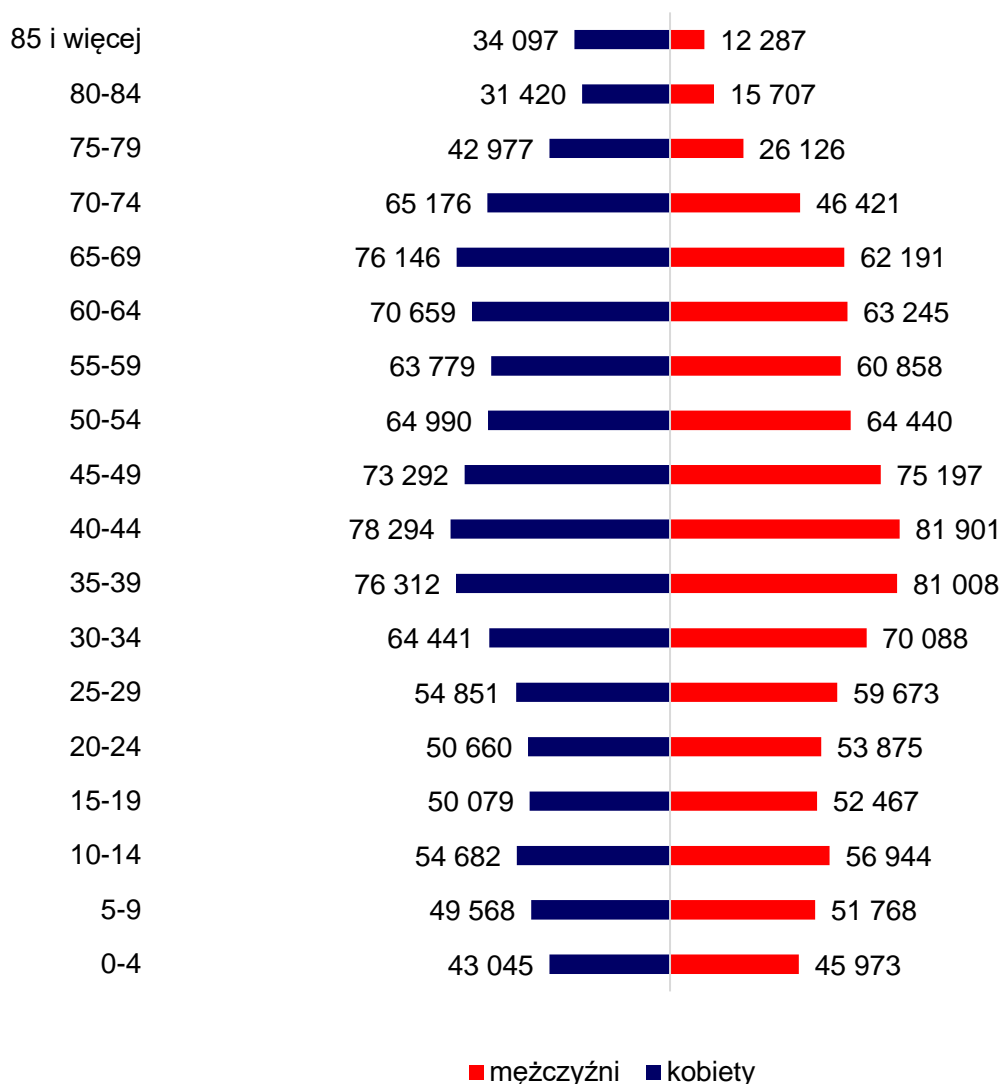
² Bank Danych Lokalnych.

³ [Silwersi pokolenie zarażające życiową energią](#) (15.12.2023)

⁴ Na podstawie danych z GUS

W Polsce poza ujemny przyrostem naturalnym, który odnotowujemy od 2013 r. w wyniku m.in. spadku urodzeń, widoczny jest trend starzejącego się społeczeństwa, co jest konsekwencją tego pierwszego czynnika. Zbyt mało rodzi się dzieci, a z każdym kolejnym rokiem przybywa osób w podeszłym wieku. Wykres 1 przedstawia strukturę wieku w podziale na płeć w województwie lubelskim w 2022 r. W przedziale od 0-19 lat ogółem było 404 526 dzieci i młodzieży (kobiety 197 374, mężczyźni 207 152). Następnie w przedziale osób młodych 20-39 lat było 510 908 osób (kobiety 246 264, mężczyźni 264 644). W poszczególnych grupach struktury ludności do 49 roku życia mężczyźni przeważają liczbowo nad kobietami. Po 49 roku życia trend się odwraca i w kolejnych grupach wiekowych widać coraz większą, postępującą przewagę kobiet nad mężczyznami. Rosnący wraz z wiekiem udział kobiet w populacji jest konsekwencją nadumieralności mężczyzn i zróżnicowania parametrów trwania życia – kobiety osiągające 65 lat mają przed sobą o 5 lat więcej dalszego trwania życia niż mężczyźni. Przewaga liczbowa wzrasta wraz z przechodzeniem do kolejnych grup podeszłego wieku.

Wykres 1 Struktura wieku kobiet i mężczyzn w 2022 r. w województwie lubelskim

źródło: Bank Danych Lokalnych

Dane Głównego Urzędu Statystycznego pokazują także jak bardzo w przeciągu roku wzrosła liczba zgonów w Polsce i województwach oraz jak spadła liczba urodzeń żywych. W Polsce w 2022 r. nastąpiło 448 448 zgonów i było to o 71 069 (tj. o 13,7%) mniej niż w roku wcześniejszym. Więcej w kraju zmarło mężczyzn (229 746) niż kobiet (218 702). W województwach także widać różnice wśród zgonów porównując rok do roku. I tak w statystyce przyrostu liczby zgonów najwięcej statystyki te (rok do roku) wzrosły w województwach: mazowieckim (o 10 856), śląskim (o 9 458) i lubelskim (o 5 693). Jeśli zaś chodzi o liczbę urodzeń widać, że liczba ta spadła we wszystkich województwach, co daje potwierdzenie tezy o starzejącym się społeczeństwie. W kraju spadek ten wyniósł 26 379 (tj. 8,0%).

Największe różnice wśród urodzeń widać w województwach: mazowieckim (mniej o 3 689), śląskim (mniej o 3 139) oraz wielkopolskim (3 034 mniej). Województwo lubelskie uplasowało się na 8 pozycji z różnicą 1 423 urodzeń. Jeszcze w 2019 r. w pięciu województwach stosunek liczby urodzeń do zgonów był wyższy. Były to: małopolskie, mazowieckie, podkarpackie, pomorskie i wielkopolskie. Niestety okres epidemii koronawirusa odwrócił ten trend i ponownie we wszystkich województwach liczba zgonów przerosła liczbę urodzeń.

Tabela 2 Liczba zgonów i urodzeń żywych w latach 2021-2022 w Polsce i województwach

Kategorie	Zgony		Urodzenia żywe		Różnica pomiędzy liczbą urodzeń a zgonami	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
Województwa						
Polska	519 517	448 448	331 511	305 132	-188 006	-143316
Dolnośląskie	40 362	36 085	24 431	22 727	-15 931	-13 358
Kujawsko-Pomorskie	28 272	24 184	16 709	15 061	-11 563	-9 123
Lubelskie	30 617	24 924	16 641	15 218	-13 976	-9 706
Lubuskie	13 831	11 655	7 925	7 090	-5 906	-4 565
Łódzkie	38 015	33 357	19 567	18 163	-18 448	-15 194
Małopolskie	40 725	35 956	33 285	31 082	-7 440	-4 874
Mazowieckie	73 477	62 621	53 938	50 249	-19 539	-12 372
Opolskie	13 186	11 744	7 285	6 788	-5 901	-4 956
Podkarpackie	26 500	21 935	17 929	16 812	-8 571	-5 123
Podlaskie	16 725	13 464	10 112	9 150	-6 613	-4 314
Pomorskie	28 072	25 456	23 335	20 993	-4 737	-4 463
Śląskie	66 152	56 694	34 736	31 597	-31 416	-25 097
Świętokrzyskie	18 400	15 787	8 717	8 157	-9 683	-7 630
Warmińsko-Mazurskie	18 839	16 134	10 539	9 913	-8 300	-6 221
Wielkopolskie	43 096	38 025	33 512	30 478	-9 584	-7 547
Zachodniopomorskie	23 248	20 427	12 850	11 654	-10 398	-8 773

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2. Osoby powyżej 50 roku życia w aktywności ekonomicznej ludności

Osoby bez pracy po 50 roku życia bardzo często w Polsce stają się osobami biernymi zawodowo. Przyczyną tego faktu jest z jednej strony możliwość przejścia na emeryturę lub rentę, z drugiej wynikają z trudności, z jakimi w tym wieku wiąże się znalezienie nowej pracy, szczególnie jeśli zostało się zwolnionym przed okresem ochronnym, bądź dłuższy czas było się osobą bezrobotną.

W województwie lubelskim w IV kwartale 2022 r. biernych zawodowo było 678 tys., z czego zdecydowana większość to osoby w wieku 55-89 lat (68%). Większość tej grupy stanowiły kobiety (60,6%), ponad połowę osoby zamieszkujące wieś (52,9%). Najczęstszą przyczyną bierności zawodowej wśród nieposzukujących pracy była emerytura (52,2%). Innymi przyczynami były nauka i uzupełnienie kwalifikacji (21,8%) oraz choroba, niesprawność (14,4%).⁵ Sytuacja omawianej grupy jest trudna nie ze względu na brak ofert pracy, ale na fakt, że nie są preferowani przez część pracodawców jako kandydaci do pracy. Takie zachowanie prowadzi do ich marginalizacji i wykluczenia, zarówno w wymiarze społecznym, jak i materialnym. Całe społeczeństwo ponosi skutki wykluczenia społecznego osób po 50 roku życia, zarówno jako obciążenie finansowe, ale także odrzucając w ten sposób możliwości korzystania z wiedzy i doświadczenia tych osób.

W Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności (BEAL) od I kwartału 2021 r. wprowadzono zmiany, które są skutkiem rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych, a także w związku z trwającą oceną skutków tych zmian na przerwanie szeregów czasowych, **dane BAEL za I kw. 2021 r. nie mogą być porównywane z poprzednimi okresami.**⁶ Jednakże podział na biernych zawodowo i aktywnych nie uległ zmianie. Do grupy aktywnych zawodowo zalicza się pracujących, jak i osoby

⁵ Urząd Statystyczny w Lublinie, Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Stan w IV kwartale 2022 r., Lublin 2023, s.17.

⁶ Zmiany opisane zostały na stronie Głównego Urzędu Statystycznego: [Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat zmian wprowadzanych od 2021 r. w BAEL](#)

bezrobotne. Wskaźnik zatrudnienia dla województwa lubelskiego wyniósł 55,3% w IV kwartale 2022 r. Wskaźnik zatrudnienia⁷ dla grupy 55 lat i więcej na koniec 2022 r. wynosił tylko 26,2%. Był to najniższy wynik wśród grup wiekowych. Porównując ten wskaźnik do IV kwartału 2021 r. był on wyższy o 0,2 pkt. proc.⁸ Na koniec 2022 r. najwyższy wskaźnik zatrudnienia wynosił 86% i obejmował dwie grupy: w wieku 35-44 lata i 45-54 lata (szczegóły pokazuje tabela 3).⁹

Tabela 3 Wskaźnik zatrudnienia według grup wiekowych (%)

Wiek w latach:	IV kwartał 2020 r.	IV kwartał 2021 r.	IV kwartał 2022 r.
15-24	23,7	28,9	28,5
25-34	79,5	80,1	79,5
35-44	80,9	83,8	86,0
45-54	82,7	84,6	86,0
55-89	23,5	26,0	26,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ważnym wskaźnikiem jest także współczynnik aktywności zawodowej¹⁰ dla województwa w IV kwartale 2022 r. wyniósł on 58,3%, co dało mu 6 miejsce pod względem tego czynnika w kraju. Najwyższą aktywnością może pochwalić się województwo mazowieckie 62,4%, najniższą województwo podkarpackie 53%. Współczynnik ten był wyższy dla grupy mężczyzn (65,8%) niż kobiet (51,1%). Jeśli natomiast spojrzeć na podział miasto - wieś, to wyższy, choć nieznacznie, jest w mieście (56,9%) niż na wsi wynosi (59,4%).¹¹

⁷ Wskaźnik zatrudnienia - udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15-89 lat (ogółem lub danej grupy).

⁸ Urząd Statystyczny w Lublinie, Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Stan w IV kwartale 2022 r., Lublin 2023, s.11.

⁹ [Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w IV kwartale 2022 r.](#)

¹⁰ Udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15-89 lat (ogółem lub danej grupy).

¹¹ [Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w IV kwartale 2022 r.](#)

Tabela 4 Współczynnik zatrudnienia według wieku i wykształcenia w IV kwartale 2022

Wiek	%
15-24 lata	33,9
25-34 lata	87,9
35-44 lata	89,3
45-54 lata	87,9
55-64 lata	59,8
65-89 lat	6,4
produkcyjnym	81,2
15-64 lata	74,6
Wykształcenie	%
wyższe	81,1
policealne i średnie zawodowe	66,2
średnie ogólnokształcące	58,0
zasadnicze zawodowe/branżowe	57,5
gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego	16,8

Źródło: [Bank Danych Lokalnych](#)

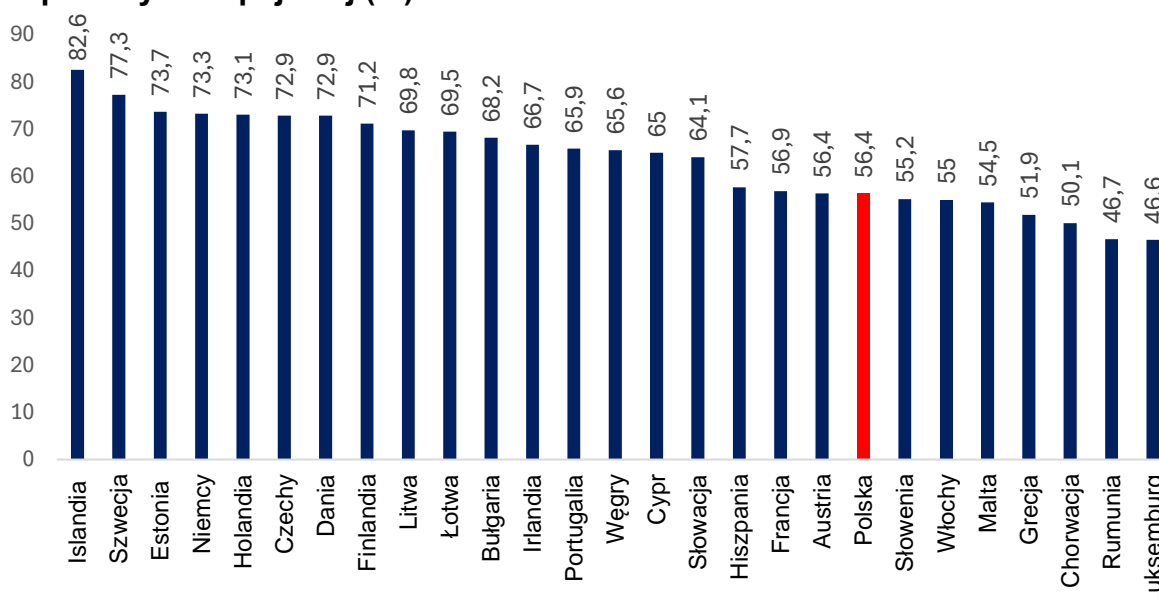
Podobnie jak w latach ubiegłych Polska na tle krajów wspólnoty nie wypada najlepiej jeśli chodzi o zatrudnienie osób powyżej 50 roku życia. Na koniec 2022 r. wskaźnik zatrudnienia osób w przedziale wiekowym 55-64 lata wynosił 56,4%, a dla Unii 62,5% (wskaźnik dla 27 krajów). Wynik ten jest o 6,1 pkt. proc. niższy niż średnia unijna. Niestety nadal zdecydowanie gorzej wypadamy na tle Islandii (82,6%), Szwecji (77,3%), Estonii (73,7%), czy Niemiec (73,4%). Za Polską uplasowało się 7 państw - Słowenia (55,2%), Włochy (55%), Malta (54,5%), Grecja (51,9%), Chorwacja (50,1%), Rumunia (46,7%) i Luksemburg (46,6%). Plusem jest niewątpliwie to, że w momencie wchodzenia do wspólnoty wskaźnik w Polsce był o wiele niższy i wynosił zaledwie 27,2% (2005 r.). Oznacza to, że z perspektywy lat udało się go prawie podwoić.¹² Potrzeba jednak kolejnych lat by dogonić kraje z najwyższymi wynikami.

Polska, w tym przedsiębiorcy z naszego kraju, by dogonić kraje z najwyższymi wynikami zatrudnienia, powinni przejść na szwedzki sposób myślenia, czyli, że wiek nie ma żadnego znaczenia, a najważniejsze są kompetencje i umiejętności, których szuka pracodawca.¹³

¹² [Eurostat](#) (dostęp: 13.12.2023 r.)

¹³ [Raport z badań porównawczych rozwiązań międzynarodowych w zakresie aktywizacji zawodowej osób starszych](#) (29.07.2021 r.)

Wykres 2 Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata w 27 krajach Wspólnoty Europejskiej (%). Stan na koniec 2022 r.

Źródło: Eurostat (dostęp: 13.12.2023 r.)

Polska poza niskim poziomem zatrudnienia, ma też inny problem, a mianowicie dość wczesny wiek przechodzenia obywateli na emeryturę. Na tle pozostałych krajów europejskich ma ona jeden z najniższych. Problemem jest także jego zróżnicowanie ze względu na płeć. Aktualnie dla mężczyzn wynosi on 65 lat, dla kobiet 60 lat.

Inaczej niż w Polsce jest w większości krajów europejskich, gdzie nie dość, że wiek emerytalny jest wyższy to zazwyczaj jest on jednakowy dla kobiet i mężczyzn.

Najpóźniej na emeryturę przechodzą mieszkańcy Irlandii i Wielkiej Brytanii (68 lat bez względu na płeć), a najwcześniej kobiety w Mołdawii (57 lat), Białorusi (58 lat) oraz Albanii, Polsce, Rosji i Ukrainie (po 60 lat). Tabela 5 przedstawia dane dla krajów wspólnoty.¹⁴

Tabela 5 Wiek emerytalny w Polsce i w krajach europejskich

Kraj	Wiek emerytalny kobiet	Wiek emerytalny mężczyzn
Albania	60	65
Austria	65	65
Belgia	67	67
Białoruś	58	63
Bośnia i Hercegowina	65	65
Bułgaria	65	65
Chorwacja	67	67
Cypr	65	65

¹⁴ [Poradnik przedsiębiorcy - powszechny wiek emerytalny w Europie](#)

Kraj	Wiek emerytalny kobiet	Wiek emerytalny mężczyzn
Dania	67	67
Estonia	65	65
Finlandia	65	65
Francja	67	67
Grecja	67	67
Hiszpania	67	67
Holandia	67	67
Irlandia	68	68
Islandia	67	67
Litwa	65	65
Luksemburg	65	65
Łotwa	65	65
Malta	65	65
Mołdawia	57	62
Niemcy	67	67
Norwegia	67	67
Polska	60	65
Portugalia	66	66
Rosja	60	65
Szwajcaria	65	65
Słowacja	62	62
Słowenia	65	65
Szwecja	65	65
Ukraina	60	62
Węgry	65	65
Wielka Brytania	68	68
Włochy	66	66

Źródło: na podstawie strony: [poradnik przedsiębiorcy-powszechny wiek emerytalny w Europie](#)

Taki stan rzeczy ma swoje odzwierciedlenie zarówno w zachodzących zmianach na tle cywilizacyjnym, jak i społecznym (w kwestii starzejących się społeczeństw i dłuższego trwania życia). Sytuacja ta powoduje, że więcej osób sięga po emerytury, które należy wypłacać dłużej, przy coraz mniejszej liczbie osób odprowadzających składki.

Aby jednak sami pracownicy zmienili swój tok myślenia o przejściu na emeryturę, czyli najczęściej zaraz po uzyskaniu odpowiedniego wieku, myślenie o pracownikach muszą zmienić pracodawcy. Bardzo często w Polsce osoba, która przekracza 50 rok życia postrzegana jest przez pracodawcę jako ta, która rozważa emeryturę oraz podupada na zdrowiu fizycznym lub psychicznym i staje się powoli wykluczona cyfrowo. Przedsiębiorca zaczyna się zastanawiać nad tym czy nie lepiej zatrudnić młodą osobą i nauczyć ją tego, co umie już stary pracownik. Pomimo tego, że pracownik z dużym stażem okazywał lojalność pracodawcy przez wiele lat. Nie można tego powiedzieć o młodym pokoleniu, gdyż ono ma mniejsze poczucie

przywiązania do jednego miejsca pracy. Jest to powielanie powszechnych stereotypów, w których seniorzy są bierni, nie mają chęci do nabywania nowych umiejętności, nie chcą uczestniczyć w życiu społecznym, ani nie starają się przystosować do nowych trendów kulturowych.¹⁵ Dane z badania portalu pracuj.pl pokazują, że 50-cio latkowie, także mają swoje zalety w pracy. A należą do nich wysoki poziom wykonywanej pracy (58%) oraz gotowość do dzielenia się wiedzą z młodszymi kolegami (57%). Ponadto 54% wskazało na pozytywną cechę jaką właśnie jest ich lojalność wobec pracodawcy. Taka cecha ma wiele wspólnego ze stabilizacją i poczuciem bezpieczeństwa, nawet kosztem wyższych zarobków czy być może awansów.¹⁶ Czy nie jest to poniekąd sprzeczne ze stereotypami? Dzisiejsi silwersi są nazywani „best agers”, tj. lojalni, dobrze wykształceni, odpowiednio zmotywowani oraz często zdrowsi niż młodsze pokolenia. Niekorzystne spojrzenie na starszych pracowników zapewne ma swoje korzenie w kulturze rodem z PRL-u. Pomimo zmieniającego się pokolenia oraz lat wciąż jest żywe.

Na pewno jedna i druga strona (czyli pracodawca i pracownik) będą musieli odrobić lekcję jaka stoi przed nimi. Przede wszystkim pracodawcy muszą nauczyć się zarządzania wiekiem w swoich strukturach oraz zaprzestać dyskryminacji ze względu na wiek (także przy rekrutacjach). Pracodawcy będą musieli poczynić pewne inwestycje, których celem będzie dostosowanie miejsca pracy do wymogów starszego pracownika (m.in. oferta szkoleń (tzw. reskillingu¹⁷), poszerzenie pakietu medycznego, specjalne premie itp.). Pracownicy natomiast będą musieli systematycznie podnosić swoje umiejętności i kwalifikacje oraz brać czynny udział w życiu zawodowym.¹⁸

¹⁵ [O wieku emerytalnym nie należy myśleć jak sto lat temu](#)

¹⁶ [Specjaliści 50 w pracy - raport](#)

¹⁷ Reskilling: zdobywanie nowych kwalifikacji w nowych rolach zawodowych i\lub przebranżawianie

¹⁸ [Starsi pracownicy z większymi szansami na rynku pracy](#)

3. Osoby 50+ w rejestrach urzędów pracy województwa lubelskiego

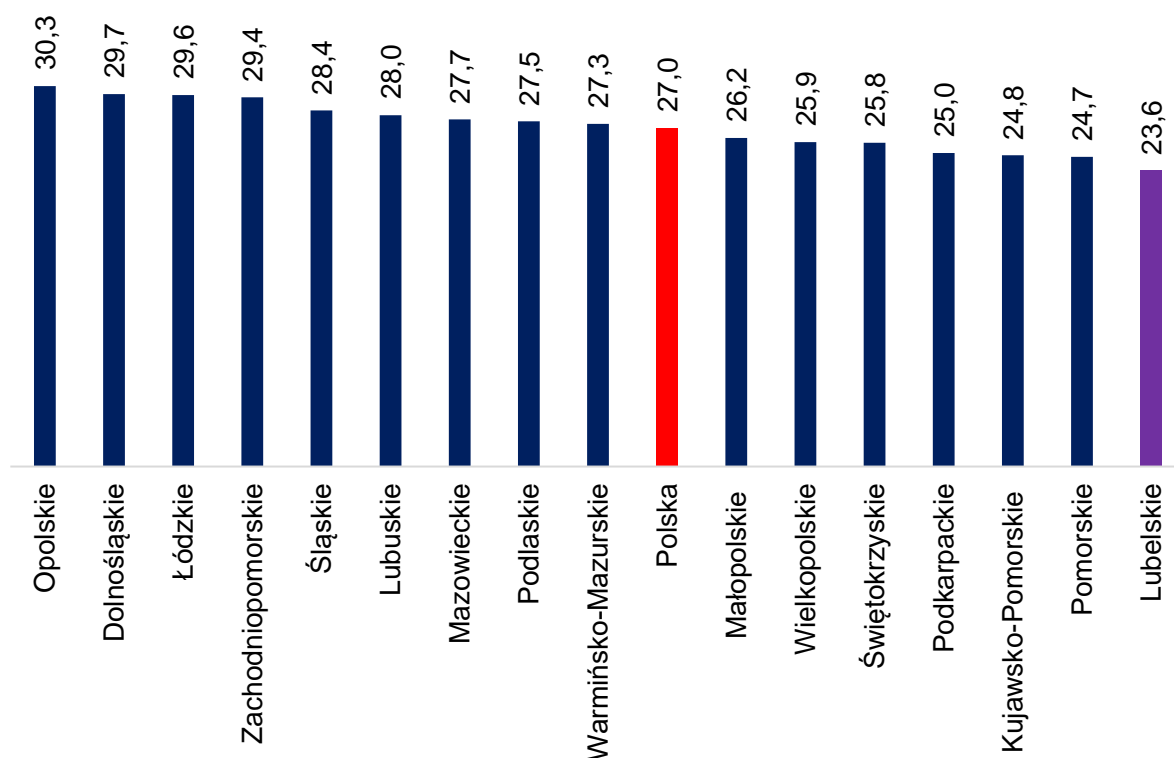
Liczba bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia na koniec grudnia 2022 r. wynosiła 14 460, było to mniej o 938 osób (tj. o 6,1%) w stosunku do grudnia 2021 r. Najwięcej zarejestrowanych osób było w Lublinie (2 304), choć w stosunku do 2021 r. liczba ta zmniejszyła się o 70 osób.

Lata 2020-2021 były bardzo trudnym czasem dla całego świata z powodu pandemii wirusa COVID-19. Zmienił on bardzo wiele w funkcjonowaniu świata, w tym również Polski, a co za tym idzie zmienił także rynek pracy. Wiele firm, praktycznie z każdej branży, musiało zawiesić swoją działalność lub jeśli było to możliwe przejść na tryb pracy zdalnej. Taki stan wiązał się również z utratą miejsc pracy. Po to by ochronić jak najwięcej z nich, rząd wprowadził „tarczę antykryzysową”. Następnie rok 2022 był tym rokiem, w którym można powiedzieć, że wszystko wróciło na poprzednie przed covidowe czasy.

Jeśli zaś chodzi o omawianą kategorię osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia i wybuchu pandemii, w marcu 2020 r., liczba ta wzrosła w sposób nieznaczny, po czym w kolejnych latach znów uległa spadkowi. Można stwierdzić, że pomimo niekorzystnego zjawiska, jakim stała się pandemia, liczba bezrobotnych na przestrzeni miesięcy nie wzrosła w sposób dramatyczny. Wielu firmom udało się uzyskać wsparcie z tarczy antykryzysowej, innym sposobem przetrwania było przechodzenie starszej kadry na emerytury, co wiązało się także z odprawami, ale niektóre firmy korzystały z tej możliwości.

Województwo lubelskie na przestrzeni ostatnich lat charakteryzuje się najniższym odsetkiem osób 50+ w stosunku do ogółu bezrobotnych. Na koniec 2022 r. wynosił on 23,6%. Aktualną sytuację obrazuje wykres 3.

Wykres 3 Udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2022 r. według województw (w %)

źródło: wyliczenia własne na podstawie danych wojewódzkich ze strony Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (dostęp: 13.12.2023 r.)

Jest to najniższy odsetek wśród województw i odwrotny trend niż w przypadku ludzi młodych, gdzie odsetek jest najwyższy. Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych liczba osób kategorii „50 plus” także systematycznie spada w regionie, o czym w dalszej części. W tabeli 6 zamieszczono szczegółowe dane dla województw od 2018 r.

Tabela 6 Udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w poszczególnych województwach

województwo	na koniec 2018	na koniec 2019	na koniec 2020	na koniec 2021	na koniec 2022
Polska	27,1%	27,2%	25,7%	26,9%	27,0%
Dolnośląskie	30,6%	30,8%	28,6%	29,7%	29,7%
Kujawsko-Pomorskie	25,2%	25,5%	24,3%	25,2%	24,8%
Lubelskie	23,0%	23,3%	22,4%	23,2%	23,6%
Lubuskie	28,7%	28,5%	26,3%	28,3%	28,0%
Łódzkie	30,6%	30,5%	28,8%	29,7%	29,6%
Małopolskie	25,7%	26,6%	24,5%	26,1%	26,2%
Mazowieckie	27,9%	27,2%	26,1%	27,4%	27,7%
Opolskie	31,2%	30,6%	29,3%	30,6%	30,3%
Podkarpackie	23,9%	24,2%	23,3%	24,1%	25,0%
Podlaskie	28,1%	27,7%	26,4%	27,6%	27,5%
Pomorskie	25,4%	25,2%	23,1%	24,9%	24,7%

województwo	na koniec 2018	na koniec 2019	na koniec 2020	na koniec 2021	na koniec 2022
Śląskie	29,0%	28,8%	26,9%	28,3%	28,4%
Świętokrzyskie	24,6%	25,1%	24,9%	26,1%	25,8%
Warmińsko-mazurskie	28,4%	27,2%	27,5%	28,2%	27,3%
Wielkopolskie	25,8%	25,9%	24,4%	25,8%	25,9%
Zachodniopomorskie	30,0%	30,0%	27,8%	29,1%	29,4%

Źródło: wyliczenia własne na podstawie statystyk ze strony [Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej](#)

Pomimo tego, że województwo lubelskie w takim zestawieniu zajmuje ostatnie miejsce, to należy zauważyć, iż na koniec 2022 r. ponad 89,9% to osoby, które zarejestrowały się po raz kolejny w urzędach. Najwięcej osób wraca do rejestrów po odbyciu stażu, jednocześnie jest to najczęściej wybierana forma aktywizacji. Jak widać w tabeli 7 większości osób po 50 roku życia powraca do rejestru po skorzystaniu z form aktywizacji.

Tabela 7 Powody napływu osób powyżej 50 roku życia do PUP w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Rejestrowani w miesiącu w tym:	15 995	14 612	12 625	11 738	12 622
po raz kolejny	14 872	13 500	11 575	10 830	11 347
po pracach interwencyjnych	9	4	9	12	6
po robotach publicznych	75	62	33	52	55
po stażu	938	739	482	716	796
po szkoleniu	279	220	185	352	406

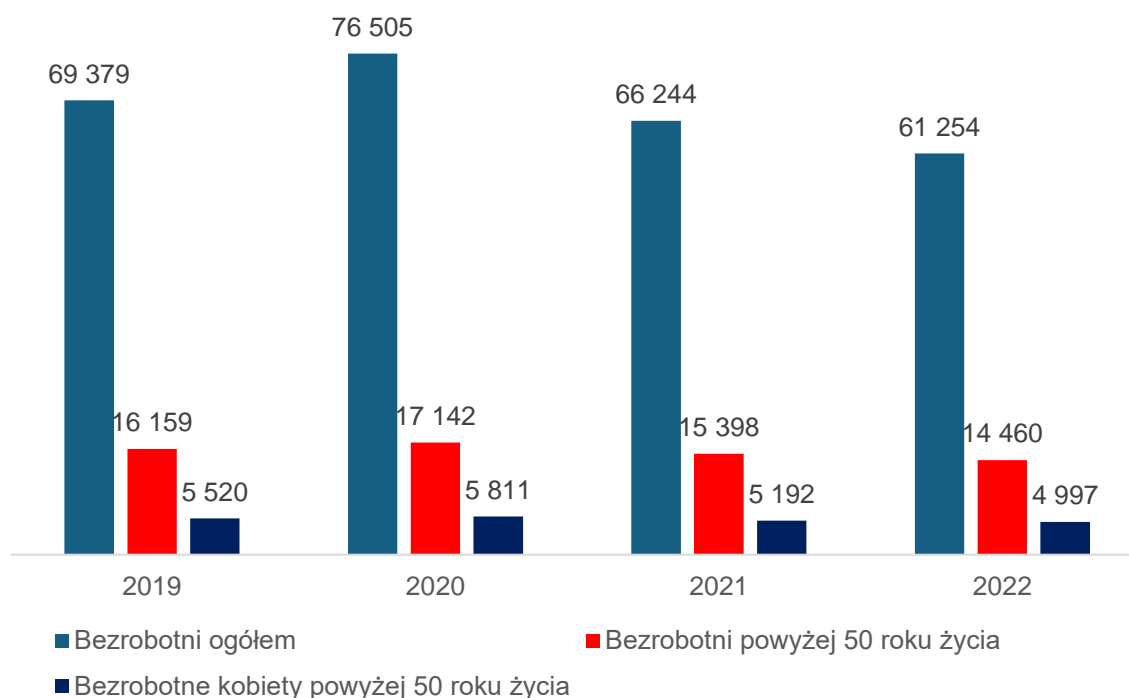
Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MRPiPS-01

Na koniec 2022 r. w woj. lubelskim prawo do zasiłku posiadało jedynie 10,8% omawianej grupy. Bezrobotnych kobiet jest znacznie mniej niż mężczyzn i stanowią 34,6%. Różnica ta może wynikać z odmiennego wieku emerytalnego dla mężczyzn i kobiet. Sytuacja ta pokazuje także, iż mężczyźni w tym wieku mają większe problemy, aby odnaleźć się na rynku pracy. Można upatrywać przyczyn tego faktu, w tym, że mężczyźni częściej wykonują fizyczną pracę, co może skutkować brakiem siły, wypadkami lub chorobami związanymi z taką pracą.

Na wykresie 4 przedstawiono ewolucję struktury bezrobocia w regionie lubelskim, z udziałem bezrobotnych w wieku „50 plus”. Widać na nim, że w 2020 r. zarówno liczba bezrobotnych ogółem, jak i liczebność omawianej grupy osób w szczególnej

sytuacji, ulegały wzrostowi. Powodem tej sytuacji był wybuch epidemii COVID-19. Jednak już w kolejnych dwóch latach da się zauważyć powolny trend spadkowy.

Wykres 4 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem, w tym liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w województwie lubelskim w latach 2019-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z miesięcznych sprawozdań MRiPS-01

Poza powodami napływu do powiatowych urzędów pracy, należy spojrzeć w jaki sposób na przestrzeni lat omawiana grupa korzystała z instrumentów rynku pracy i przynajmniej na chwile „odpływała” z rejestrów.

Tabela 6 Powody wyrejestrowań osób powyżej 50 roku życia z PUP w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Wyłączeni z ewidencji w tym:	15 561	11 642	13 482	13 560
z powodu podjęcia pracy w tym:	6 280	5 086	5 807	5 711
niesubsydiowanej	5 148	4 264	4 670	4 699
subsydiowanej w tym:	1 132	822	1 137	1 012
prac interwencyjnych	273	212	274	284
robót publicznych	417	293	363	322
podjęcia dział. gospodarczej	76	62	82	53

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
rozpoczęcia szkolenia	215	188	339	398
rozpoczęcia stażu	674	618	774	728
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	0	0	0	0
niepotwierdzenia gotowości do pracy	2 355	1 002	1 531	1 726
osiągnięcia wieku emerytalnego	1 310	1 402	1 386	1 319
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	251	169	251	212
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	458	544	468	285

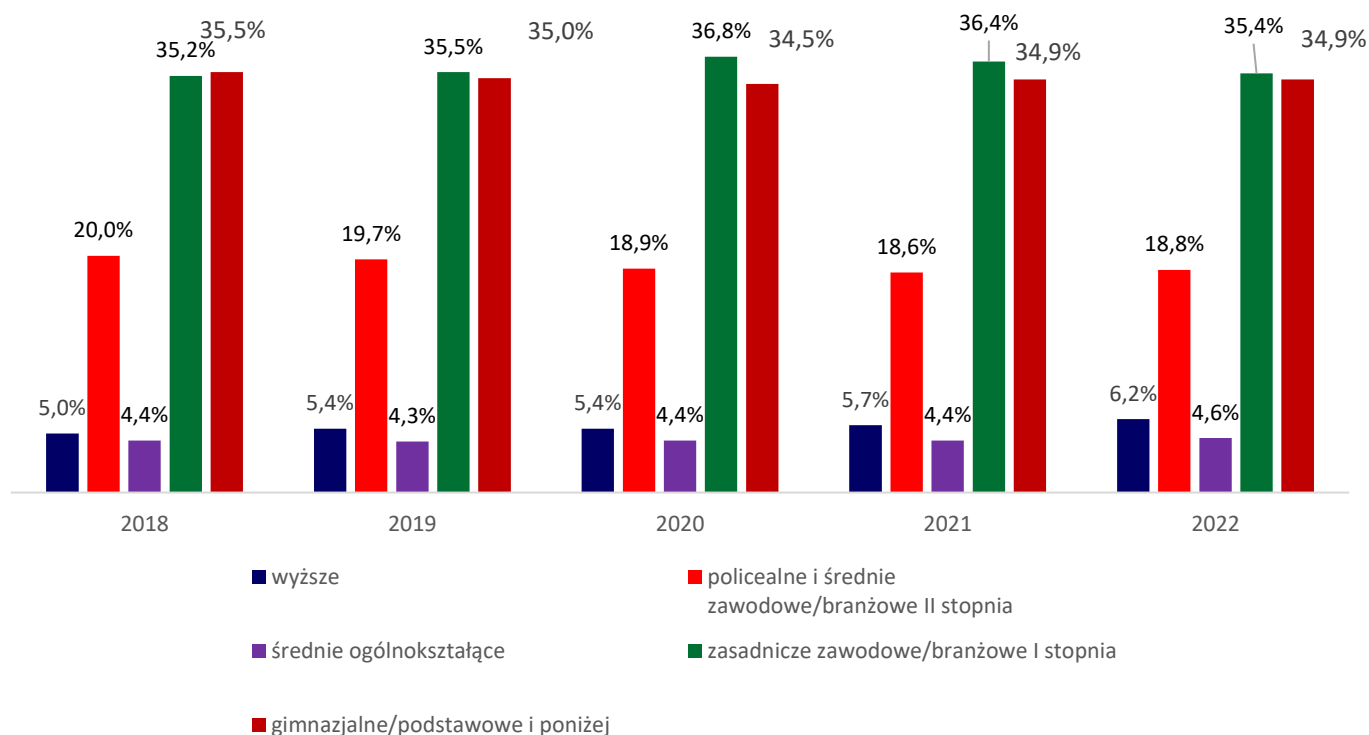
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z miesięcznych sprawozdań MRiPS-01

W 2019 r. liczba osób wyrejestrowanych była dość wysoka w tej kategorii. Kolejny rok (pandemiczny) lekko odwrócił ten trend. Natomiast następne 2 lata pokazują powrót do pewnej stabilizacji sprzed pandemii. Osoby powyżej 50 roku życia najczęściej opuszczały rejestry z powodu podjęcia pracy, w tym podejmując pracę niesubsydiowaną (czyli taką, która jako oferta wpłynęła bezpośrednio od pracodawcy). Niewielki procent stanowiły osoby, które wyrejestrowywały się z urzędów ze względu na prace interwencyjne, rozpoczęcie szkolenia, czy samodzielnie podjęły się prowadzenia działalności gospodarczej.

Polski bezrobotny ma niskie wykształcenie, potwierdza to wykres 5, który ilustruje strukturę wykształcenia osób „50 plus” zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w regionie lubelskim w okresie 2018-2022.¹⁹ Najwięcej rejestrujących się osób po 50 roku życia legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym (35,4% dla województwa i 35,6% dla kraju) oraz z gimnazjalnym/podstawowym i poniżej (34,9% lubelskie i 34,9% kraj).

¹⁹ Dane za lata 2019-2022 są stanem na koniec IV kwartału z poszczególnych lat.

Wykres 5 Bezrobotni powyżej 50 roku życia według wykształcenia w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z miesięcznych sprawozdań MRiPS-01

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie posiada także informacje o strukturze bezrobotnych „50 plus” według wykształcenia w każdym powiecie, co przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8 Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia według wykształcenia w powiatach województwa lubelskiego – stan na koniec 2022 r.

powiat	wyższe	policealne i średnie zawodowe/branżowe II stopnia	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe/branżowe I stopnia	Gimnazjalne/podstawowe i poniżej
m. Biała Podlaska	27	107	40	156	127
białski	28	138	29	363	293
biłgorajski	17	66	23	177	139
m. Chełm	35	142	46	164	135
chełmski	17	106	24	285	337
hrubieszowski	21	125	33	284	251
janowski	9	60	13	142	156
krasnostawski	20	126	16	237	259
kraśnicki	17	111	34	204	308

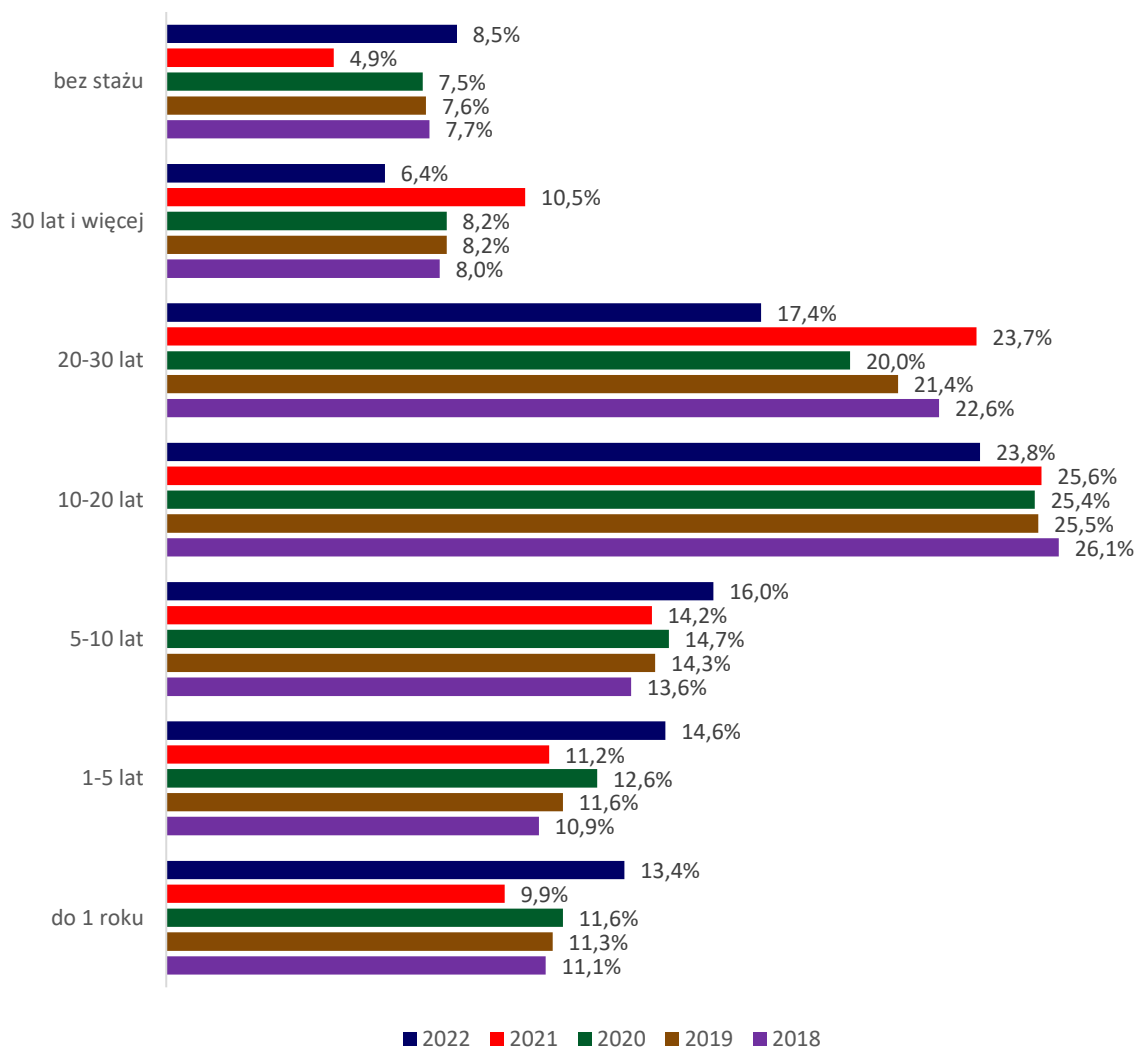
powiat	wyższe	policealne i średnie zawodowe/branżowe II stopnia	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe/branżowe I stopnia	Gimnazjalne/podstawowe i poniżej
lubartowski	30	133	30	345	307
m. Lublin	372	542	149	549	692
lubelski	44	85	22	205	176
łęczyński	10	33	12	94	86
łukowski	14	43	11	137	157
opolski	11	70	17	147	161
parczewski	8	28	7	74	97
puławski	53	154	14	198	187
radzyński	11	52	7	136	124
rycki	13	64	14	119	103
świdnicki	36	119	22	173	122
tomaszowski	17	78	21	232	269
włodawski	13	81	16	185	158
m. Zamość	52	150	42	205	144
zamojski	20	105	27	314	265
Województwo	895	2 718	669	5 125	5 053

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z miesięcznych sprawozdań MRiPS-01

Z danych tych wynika, iż na koniec 2022 r. jedynie w Lublinie największą grupę wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia stanowiły osoby posiadające wyższe wykształcenie (372), ale i tak najliczniejsze grupy tworzą osoby z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym/branżowym. Stosunkowo niewielką liczbę wszystkich bezrobotnych „50 plus” odnotowujemy w powiecie parczewskim – 214 osób.²⁰ Równie ważną zmienną jest staż pracy, czyli doświadczenie zawodowe osób powyżej 50 roku życia. Pomimo nieznacznych spadków na przestrzeni lat widoczny jest utrzymujący się wysoki udział bezrobotnych z długim stażem pracy – w przedziale 10-20 lat oraz 20-30 lat. Dla osób w przedziale 10-20 lat stażu spadł z 26,1% w 2018 r. do 23,8% w 2022. Na przestrzeni lat widać, że spadał udział osób rejestrujących się ze stażem pracy 20-30 lat, których w 2018 r. zarejestrowano 22,6% a 17,4% w 2022 r. W grupie osób bez żadnego doświadczenia zawodowego nastąpił wzrost z 7,7% w 2018 r. do 8,5% w 2022 r.

²⁰ To pochodna stosunkowo niewielkiej liczby bezrobotnych, a ta wynika z małej populacji ludności w powiecie.

Wykres 6 Bezrobotni powyżej 50 roku życia według stażu pracy w latach 2018–2022

Profesja deklarowana jest przy rejestracji w urzędzie pracy i może to być zarówno zawód wyuczony, jak i ostatnio wykonywany. Daje to pewne możliwości zdiagnozowania, jaki potencjał ludzki znajduje się w rejestrach. Zawody szczegółowo obrazuje tabela 9.

Tabela 9 Zawody, w których najliczniej w województwie lubelskim rejestrowały się osoby powyżej 50 roku życia w latach 2018-2022

Lp.	Zawód	Ogółem	Lp.	Zawód	Kobiety
	2022				
1.	Sprzedawca	821	1.	Sprzedawca	671
2.	Pomocniczy robotnik budowlany	521	2.	Krawiec	239
3.	Ślusarz	464	3.	Pracownik utrzymania czystości	210
4.	Robotnik gospodarczy	438	4.	Szwaczka ręczna	159
5.	Murarz	435	5.	Technik ekonomista	134

Lp.	Zawód	Ogółem	Lp.	Zawód	Kobiety
	2021				
1.	Sprzedawca	800	1.	Sprzedawca	653
2.	Pomocniczy robotnik budowlany	597	2.	Sprzątaczką biurowa	233
3.	Ślusarz	523	3.	Krawiec	219
4.	Robotnik gospodarczy	487	4.	Szwaczka ręczna	186
5.	Murarz	485	5.	Technik ekonomista	131
	2020				
1.	Sprzedawca	884	1.	Sprzedawca	713
2.	Pomocniczy robotnik budowlany	629	2.	Krawiec	271
3.	Ślusarz	586	3.	Sprzątaczką biurowa	234
4.	Robotnik gospodarczy	569	4.	Szwaczka ręczna	209
5.	Murarz	534	5.	Kucharz	154
	2019				
1.	Sprzedawca	836	1.	Sprzedawca	683
2.	Pomocniczy robotnik budowlany	593	2.	Sprzątaczką biurowa	255
3.	Robotnik gospodarczy	527	3.	Krawiec	215
4.	Ślusarz	524	4.	Szwaczka ręczna	187
5.	Murarz	517	5.	Technik ekonomista	156
	2018				
1.	Sprzedawca	839	1.	Sprzedawca	701
2.	Pomocniczy robotnik budowlany	602	2.	Sprzątaczką biurowa	276
3.	Ślusarz	593	3.	Krawiec	234
4.	Murarz	583	4.	Technik ekonomista	193
5.	Robotnik gospodarczy	535	5.	Szwaczka ręczna	192

Pomimo pandemii i wielu obostrzeń wprowadzanych w różnym czasie na rynku pracy nadal brakuje rąk do pracy. W 2022 r., jak co roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie przeprowadził badanie „Barometr zawodów”, które jest krótkookresową prognozą zapotrzebowania na pracowników w wybranych zawodach na poziomie poszczególnych powiatów danego województwa.²¹ W tabeli 10 wykazano zawody deficytowe (tzn. najbardziej problematyczne dla pracodawców, jeśli chodzi o rekrutację), zidentyfikowane w regionie na rok 2023. Tabela przedstawia prognozy na lata 2022 i 2023, tak aby można było porównać, jakie zmiany zaszły na przestrzeni roku. Pierwsze miejsce nie uległo zmianie i największe trudności rekrutacyjne dotyczą nadal kierowców samochodów ciężarowych i ciągników

²¹ P. Krzesiński, G. Gach, Barometr Zawodów 2023. Raport podsumowujący badanie w województwie lubelskim, Kraków 2022.

siodłowych. Największy wzrost liczby powiatów, w których zawód znalazł się w kategorii deficytowych dotyczył nauczycieli praktycznej nauki zawodu (z 9 do 17). Analizując tabele 10 zauważymy, że ogółem z pierwszej dwunastki zestawienia zawodów deficytowych cztery dotyczą spadku liczby wskazań na deficyt – największy odnośnie pielęgniarek i położnych (z 23 do 20). W jednym przypadku nie ma zmian (piekarze).

Tabela 10 Zawody najczęściej uznawane za deficytowe w województwie lubelskim

Zawód	Liczba powiatów, w których zawód jest deficytowy	
	Prognoza 2022	Prognoza 2023
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	24	22
Lekarze	19	21
Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	22	21
Psycholodzy i psychoterapeuci	17	21
Pielęgniarki i położne	23	20
Spawacze	19	20
Nauczyciele przedmiotów zawodowych	15	18
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	9	17
Piekarze	17	17
Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	18	17
Samodzielni księgowi	15	17
Magazynierzy	16	16

W ostatnich latach zawód kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych zgłaszany jest przez wszystkie powiaty woj. lubelskiego jako zawód deficytowy. Wykonywanie tego zawodu wiąże się z posiadaniem określonych kwalifikacji i doświadczenia, jednak istotną kwestią jest tutaj także oferowanie przez pracodawcę godnego wynagrodzenia.

4. Aktywizacja rynkowa osób powyżej 50 roku życia – praktyki służb zatrudnienia

Realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego działania aktywizujące osoby bezrobotne są bardzo ważnym aspektem zwalczania bezrobocia w regionie lubelskim i zaspokajania potrzeb pracodawców. Obecnie Publiczne Służby Zatrudnienia działają w oparciu o znowelizowaną Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zmiany przepisów, które weszły w życie 27 maja 2014 r. wprowadziły szereg nowych instrumentów, w szczególności bonów, które niestety nie są skierowane do osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy.

W województwie lubelskim w 2022 r. wyrejestrowano 13 560 osoby powyżej 50 roku życia, w tym z powodu podjęcia pracy 5 711 osób, tj. 12% wszystkich bezrobotnych podejmujących zatrudnienie. W tym czasie bezrobotni 50 plus korzystali z następujących form aktywizacji:

- ✓ podjęło pracę niesubsydiowaną – 4 699 osób (2021 r. – 4 670, wzrost o 29),
- ✓ podjęło pracę subsydiowaną – 1 012 osób (2021 r. – 1 137, spadek o 125),
- ✓ rozpoczęło staż - 728 osoby (2021 r. – 774, wzrost o 46),
- ✓ rozpoczęło szkolenie – 398 osób (2021 r. – 339, wzrost o 59),
- ✓ podjęło pracę w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia osoby - 123 osoby (2021 r. – 138, spadek o 15),
- ✓ rozpoczęło subsydiowaną działalność gospodarczą - 53 osoby (2021 r. – 82, spadek o 29),
- ✓ rozpoczęło prace interwencyjne - 284 osoby (2021 r. – 274, spadek o 10),
- ✓ rozpoczęło niesubsydiowaną działalność gospodarczą - 257 osób (2021 r. – 160, wzrost o 97),
- ✓ podjęło pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego - 174 osoby (2021 r. – 203, spadek o 29),
- ✓ rozpoczęło roboty publiczne - 322 osoby (2021 r. – 363, spadek o 41).

Po 2020 r., który charakteryzował się mniejszą aktywnością osób 50- w korzystaniu z form wspomagających zatrudnienie, do czego przyczyniła się pandemia COVID-19, rok 2022 przyniósł poprawę tej sytuacji, którą widać w powyższych statystykach.

W 2022 r. po raz kolejny Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z powiatowymi urzędami pracy z regionu realizowały dwa programy regionalne. Program „Drogi-mosty-rzeki” skupia się na pomocy w aktywizacji osób bezrobotnych z grup w szczególnej sytuacji, ale także ma na celu poprawę stanu technicznego urządzeń melioracyjnych, wpływających na bezpieczeństwo mieszkańców w razie powodzi, infrastruktury terenów położonych w dolinach rzecznych na terenie powiatów z województwa lubelskiego. Program „Młody przedsiębiorczy III” bezpośrednio skierowany jest do ludzi młodych, do 30 roku życia, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów szkół wyższych. Główną jego ideą jest propagowanie i promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców województwa lubelskiego oraz aktywne wsparcie i pomoc dla osób zainteresowanych podejmowaniem pracy na własny rachunek. Dodatkowym założeniem jest promowanie przedsiębiorczości rozumianej jako aktywne włączenie nauki tego przedmiotu na każdym poziomie edukacji. Formy wsparcia, które mogą otrzymać młodzi ludzie to np. bony szkoleniowe, stażowe czy zatrudnieniowe, szkolenia, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, staże, refundacje pracodawcom kosztów wyposażenia stanowisk pracy, dzięki czemu młodzi bezrobotni zdobędą doświadczenie zawodowe, które pomoże im znaleźć bądź utrzymać zatrudnienie.²² Tabela 12 prezentuje liczbę uczestników, którzy skorzystali z programów regionalnych w 2022 r.

²² Informacje na podstawie Programów Regionalnych

Tabela 11 Bezrobotni uczestnicy wszystkich programów regionalnych w 2022 r.

Grupa	Liczba ogółem	W tym powyżej 50 roku życia
Bezrobotni, którzy rozpoczęli udział w programach regionalnych w 2022 r.	817	162
Bezrobotni, którzy zakończyli udział w programach regionalnych w 2022 r.	895	159
Osoby, które podjęły pracę w trakcie lub do 3 miesięcy po zakończeniu udziału w programach regionalnych i wykonywały ją co najmniej 30 dni	794	142

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-01 Załącznik nr 4

Ważną formą pomocy dla rynku pracy są środki z Europejskiego Funduszu Społecznego. Pomoc finansowa jaka jest i była oferowana z tych środków jest i będzie stanowić jeden z najważniejszych czynników, który miał wpływ na rozwój regionu lubelskiego - zarówno w sensie gospodarczym, jak i społecznym. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie od lat promuje i wykonuje zadania współfinansowane z EFS. Od lat jest Instytucją Pośredniczącą w ramach z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, której powierzono wdrażanie Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy oraz Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne. WUP odpowiedzialny jest za prowadzenie naboru i oceny wniosków o dofinansowanie, obsługę procedury odwoławczej, zawieranie umów o dofinansowanie, rozliczanie projektów, zlecenie płatności czy prowadzenie kontroli. Beneficjentami, do których w szczególności kierowano wsparcie w ramach Działania 9.1 „Aktywizacja zawodowa” były osoby bezrobotne i bierne zawodowo, a dokładniej osoby starsze w wieku 50 plus, kobiety, długotrwale bezrobotni, osoby niepełnosprawne, osoby o niskich kwalifikacjach. Uczestnicy projektów mogli korzystać z takich form pomocy jak staże, szkolenia, poradnictwo zawodowe. Działanie 9.2 „Aktywizacja zawodowa- projekty PUP” realizowane było przez powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego. Celem tego działania była pomoc osobom bezrobotnym w ich aktywizacji. Tutaj również jedną z grup docelowych były osoby powyżej 50 roku życia, kobiety, niepełnosprawni czy długotrwale bezrobotni. W 2022 r. WUP w Lublinie nie ogłaszał już naborów pozakonkursowych.

Działania z Osi Priorytetowej 11 koncentrowały się na aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych

ubóstwem i wykluczeniem społecznym realizowanej przez instytucje, które mają na celu pomaganie ludziom w trudnej sytuacji życiowej były to m.in. instytucje rynku pracy, wspieranie rodziny, pomocy i integracji społecznej, jednostek samorządu czy organizacji pozarządowych. W 2022 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie nie ogłaszał konkursów w ramach Działania 11.1 RPO WL. Kontynuowano procedurę wyboru do dofinansowania wniosków złożonych w odpowiedzi na ostatni konkurs w ramach Działania 11.1, ogłoszony w 2020 r., nr RPLU.11.01.00-IP.02-06-001/20 – w 2022 r. trwała procedura podpisywania umów wybranych do dofinansowania. W trakcie roku alokacja przeznaczona na ww. konkurs została zwiększona o 11 072 365,12 zł i wyniosła 30 943 672,18 zł (wartość=wkład UE). W związku ze zwiększeniem alokacji wznowiono etap negocjacji dla Wnioskodawców, których projekty spełniły wymogi, ale nie zostały uprzednio wybrane do dofinansowania z uwagi na wyczerpanie alokacji. Do 31 grudnia 2022 roku trwał etap negocjacji.²³ Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy to w dużej to w dużej mierze zasługa środków pochodzących z Unii Europejskiej. Projekty, które były realizowane miały na celu zarówno uzyskanie, jak i podniesienie ich kwalifikacji, a w konsekwencji znalezienie dla nich zatrudnienia czy też pomocy przy uruchomieniu własnego biznesu.²⁴

²³ Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim w 2022 roku, Lublin 2023, s. 42-43.

²⁴ Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim w 2021 roku, Lublin 2022, s. 47-52.

5. Zakończenie

Przy postępujących od dłuższego czasu zmianach demograficznych i rosnącym kryzysie gospodarczym spowodowanym ogólnoświatową pandemią COVID-19 oraz inwazją na Ukrainę sytuacja na rynku pracy staje się coraz trudniejsza i wymaga dużych zmian. Okres pandemii przyczynił się jeszcze do pogłębienia i tak już ujemnego przyrostu naturalnego. Zmiany te kształtują również udział bezrobotnych w populacji aktywnych zawodowo. W kontekście dokonujących się zmian demograficznych wskazujących na pogłębiające się starzenie społeczeństwa i mające obecnie miejsce zmniejszenie się podaży pracy, podtrzymywanie aktywności zawodowej osób starszych mogłoby złagodzić skutki zaistniałej sytuacji. Wszystkie przeobrażenia jakie pojawiają się w ostatnim czasie pokazują, że konieczne będzie wykorzystanie potencjału pracujących w wieku 50 lat i powyżej. Wymagać to będzie podjęcia działań skierowanych na zatrzymaniu pracowników i wsparcia pracodawców szerokimi działaniami nakierowanymi na politykę zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach.